

Motion till riksdagen 2012/13:So445

av Anna Steele (FP)

Donationsregistret och hälso- och sjukvårdslagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla som föds i Sverige automatiskt bör registreras i donationsregistret.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att – under förutsättning av bifall till yrkande 1– alla som invandrar till eller får arbetstillstånd i Sverige automatiskt bör upptas i donationsregistret i samband med att de får sitt samordnings- eller personnummer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en koordinationsenhet bör skapas med ansvar på nationell nivå för optimal hantering av donerade organ och donationsmottagare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hälso- och sjukvårdslagen bör ändras så att livsuppehållande vård får fortsätta en tid i syfte att möjliggöra organdonation, även om nyttan för patienten inte längre är uppenbar.

Motivering

Enligt Donationsrådet som bildades 2005 är väntelistan på organ- och vävnadsdonation idag längre än någonsin. Bara sedan januari 2010 har antalet svårt sjuka som behöver ett eller flera organ vuxit från 628 till 750 i oktober 2010. Antalet personer som finns registrerade i donationsregistret uppgår till omkring 1,5 miljoner. Så har det varit alltsedan registret inrättades 1996. Varje år gallras de personer som avlidit bort ur registret men det tillkommer också nya anmälningar, vilket gör att det sammanlagda antalet alltid uppgått till omkring 1,5 miljon. Majoriteten som anmält sig, 64 procent, är positiva till att donera organ och vävnader efter sin död. Resterande 36 procent har

Fel! Okänt namn på

anmält att de inte vill. Antalet avlidna organdonatorer har de senaste åren uppgått till omkring 140 per år (se tabell nedan). Detta ska sättas i relation till att det finns omkring 225 möjliga organdonatorer per år i Sverige, dvs. avlidna personer som uppfyller de medicinska kriterierna för att donera. 60–70 procent av dessa donerar också sina organ. Att inte alla gör det beror på att vissa under sin levnad sagt nej till donation (dvs. inget samtycke finns). Denna del utgjordes under 2009 av 29 personer, vilket motsvarar 14 procent av antalet möjliga. Det vore rimligt både för den samlade populationens välbefinnande och för samhällsekonomin att så många som möjligt är med i donationsregistret. Det lättaste sättet att få med en stor andel av medborgarna i ett sådant vore att man helt enkelt föds in i registret och att om man av något skäl inte vill vara med aktivt måste ta steg för att gå ur registret. Avsaknaden av aktivt utträde innebär alltså att man lämnar sitt samtycke till organdonation. Möjligen kan man tänka sig att spädbarn upp till en viss ålder inte ska vara med eftersom det kanske kan vara rimligt att de lyckliga nyblivna föräldrarna inte ska behöva ta en aktiv position. Mot detta kan man då lägga argumentet att just spädbarnsorgan kan rädda livet på ett annat spädbarn då vuxna organ oftast är alltför stora. Föräldrarna avgör alltså för barnets skull, till myndig ålder. Man ska inte behöva ange något skäl, exempelvis på grund av religion eller annat. Till detta bör läggas att alla som invandrar till eller får arbetstillstånd i Sverige automatiskt upptas i donationsregistret i samband med att de får sitt samordnings- eller personnummer. Det krävs tydlig information till den nyanlände om innebörden i att stå med i registret och att man själv måste göra ett aktivt val för att utträda ur registret.

Transplantationskoordination

Tyvärr räcker det inte med att det är en massa människor anmälda till registret. Det måste också till ett bättre utnyttjande av de organ som faktiskt finns tillgängliga. Det är även av central vikt att sjukhusen vid varje given tid har full information om organ redo för transplantation, följaktligen behövs perfekt koordination och information mellan sjukhusen och de berörda donationsinstanserna. Det bör också genomföras informationskampanjer som informerar om både de personliga och de samhällsekonomiska vinsterna av att ha ett väl fungerande donationssystem. Material och fakta för sådana kampanjer kan lämpligen handhas av Socialstyrelsen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Transplantation

I Sverige råder konstant brist på donerade organ, vilket leder till stort lidande och för tidig död. I hälso- och sjukvårdslagen anges att all livsuppehållande vård måste avbrytas så fort den inte bedöms vara patienten till nytta. Detta leder till att livsuppehållande vård avslutas innan patienter kunnat diagnostiseras med hjärndöd och bli föremål för donation. I dag arbetar landets inten-

Fel! Okänt namn på

sivvårdskliniker i en gråzon där det är brist på klara riktlinjer. Bristen på stöd i lagen leder till osäkerhet och risk för att organ går till spillo. Hälso- och sjukvårdslagen bör ändras så att livsuppehållande behandling får fortsätta en tid i syfte att möjliggöra organdonation, även om nyttan för patienten inte längre är uppenbar.

Stockholm den 4 oktober 2012

Anna Steele (FP)